

SPREGOVORI, EVROPA!

Krepitev vloge javnosti pri prijavih korupcije

O PROJEKTU

Žvižgači so pomemben del nacionalnih in evropskih prizadevanj za zaznavo in preprečevanje korupcije. Razkrili so nepravilnosti, pomagali prihraniti javna sredstva in preprečiti [zdravstvene](#) in [okoljske](#) katastrofe. Več ljudi mora opozoriti na sume nepravilnosti. Z novim projektom želimo preprečevati korupcijo na področjih z visokimi tveganji, kot so javno naročanje, zdravstvo, stiki med poslovnimi interesi in politiko – s spodbujanjem ljudi, naj sume nepravilnosti prijavijo tistim, ki lahko glede tega ukrepajo.

Kakšna so tveganja?

Škoda zaradi korupcije v EU vsako leto znaša več sto milijard evrov. [Ocena škode zaradi korupcije v Sloveniji](#) je 3,5 milijarde evrov vsako leto. Pogumni žvižgači so pri boju proti korupciji ključni.

Žvižgači svojo pomembnost redno prikazujejo z razkrivanjem škandalov, od ogromnih [goljufij pri javnem naročanju](#) do [pranja denarja](#). Mnogo takšnih primerov korupcije lahko preprečimo in razkrijemo, če ljudi opogumimo, da spregovorijo in prijavijo sume nepravilnosti pristojnim organizacijam, organom ali civilni družbi.

[Štirje od petih Evropejcev](#) korupcije, ki jo zaznajo, ne prijavijo. Polovica javnosti v Evropi ne ve, komu prijaviti sume korupcije. [Le 47 % evropskih državljanov](#) meni, da lahko sume korupcije prijavi varno, kar 45% se jih boji povračilnih ukrepov, če spregovorijo. V [Sloveniji](#) je odstotek ljudi, ki se bojijo povračilnih ukrepov zaradi prijav, še krepko višji od povprečja EU oziroma tretji najvišji med državami članicami EU: kar 66%. Veliko prepogosto priče in žrtve nepravilnosti o teh ne morejo odkrito spregovoriti. Razlog za to je, da so ob prijavi tarče osebnih, poklicnih in pravnih napadov, ki škodijo njihovem duševnemu ali celo telesnemu zdravju.

Žrtvam in pričam korupcije moramo omogočiti dostop do varnih, dostopnih in delujočih mehanizmov za prijave sumov nepravilnosti in odpravo povračilnih ukrepov. Prav tako za zaščito žvižgačev potrebujemo primerno zakonodajo, ki bo zagotavljala, da je prijavljena nepravilnost ustrezno naslovljena. Poleg tega ljudje potrebujejo podporo zaupanja vrednih virov, tako pred prijavo kot po njej. Na ta način se pred prijavo skuša omejiti tveganja za povračilne ukrepe in izboljša možnosti pozitivnega izida prijave, po prijavi pa ukrepati v primeru maščevanja ali neodzivnosti pristojnih organov.

Čeprav žvižgači, da bi razkrili korupcijo, tvegajo izgubo vira zaslužka, včasih tudi svoja življenja, jih družba lahko gleda z nezaupanjem. Zato je širjenje zavedanja o pomembnosti žvižgačev ključno pri zagotavljanju priznanja in zaščite ljudem, ki spregovorijo o nepravilnostih.

Kaj bomo storili

Spregovori, Evropa (Speak Up Europe) je nov projekt, namenjen preprečevanju korupcije v EU na področjih z visokimi tveganji s krepitvijo položaja posameznikov, ki prijavijo sume nepravilnosti javnim ali zasebnim organizacijam in organizacijam civilne družbe, ki lahko glede nepravilnosti ukrepajo.

Da bi dosegli zastavljeni cilj, bomo v sklopu projekta javnosti v Sloveniji zagotovili dostop do [varnih kanalov za prijavo korupcije](#), po katerih bomo ljudem zagotavljali tehnično, pravno in zagovorniško podporo.

Analiza prejetih zadev bo posledično omogočila Transparency International Slovenia, da prepozna sistemske težave na področjih z visokimi tveganji in ustrezno prilagodi svoje zagovorništvo.

Poleg tega bomo v okviru projekta javnim in zasebnim organizacijam s področij z visokimi tveganji v Sloveniji nudili pomoč pri vpeljavi najboljših mehanizmov za žvižgaštvo. Ne le, da bo to koristilo zaposlenim, ki bodo imeli dostop do varnih kanalov za prijavo korupcije in bodo lahko prejeli informacije glede svojih pravic in obveznosti, tudi javne in zasebne organizacije bodo imele korist od tega, saj so mehanizmi za žvižgaštvo učinkovita orodja za upravljanje in preprečevanje korupcijskih tveganj. Organizacije bodo tako lahko prejemale in obravnavale prijave korupcije, s tem pa preprečevale ali omejevale škodo zanje in, pogosto, za javni interes. Projekt bo torej koristil družbi v širšem smislu.

Naš pristop

Doseganje javnosti: ker žvižgače javnost v mnogih državah EU pogosto dojema negativno, so dejavnosti za doseganje javnosti nujne za prikaz pomembnosti žvižgačev, za spodbujanje prijav korupcije in obveščanje o varnih mehanizmih za prijave ter podporo. V okviru projekta bomo izvedli kampanjo v Sloveniji, ki jo bodo dopolnjevale kampanje po nekaterih drugih državah članicah EU.

Kakovostna tehnična in pravna pomoč: žvižgači potrebujejo tehnično in pravno pomoč iz zaupanja vrednih virov, tako pred prijavo – da se zmanjša tveganja povračilnih ukrepov in izboljša možnosti pozitivnega izida prijave – kot po prijavi – da se odpravi povračilne ukrepe ali neodzivnost pristojnih organov. V okviru projekta bo TI Slovenia zagotavljal takšno pomoč pričam in žrtvam korupcije v Sloveniji.

Varne spletne platforme: projekt bo izboljšal kapacitete [Centra Spregovori!](#) (ALAC – Advocacy and Legal Advice Centre) za sprejemanje in upravljanje zadev in primerov s področja korupcije in za izvajanje zagovorniških dejavnosti na podlagi analize prejetih zadev. [Center Spregovori!](#) že uporablja varno platformo za sprejemanje prijav [Globleaks](#) in varen sistem za upravljanje primerov. Ob Centru

Spregovori! te sisteme že uporabljajo centri za zagovorništvo in pravno svetovanje v več kot 15 državah. Platforme so izboljšale učinkovitost in varnost dela s primerni korupcije in, z možnostjo izvajanja podrobnih analiz primerov, tudi zagovorništvo TI Slovenia.

Razvoj in deljenje dobrih praks pri orodjih za žvižgaštvo v javnih in zasebnih organizacijah: V EU je opazno vse večje povpraševanje javnih in zasebnih organizacij po podpori pri vpeljavi žvižgaških mehanizmov, da bi organizacije izpolnile obveznosti, ki jih prinaša Direktiva EU o zaščiti žvižgačev. V sklopu projekta želimo zagotoviti, da so orodja in mehanizmi za žvižgaštvo, ki predstavljajo najboljše praksa ne področju, dostopne najširšemu krogu organizacij, in da lahko te organizacije izpolnijo svoje funkcije pri preprečevanju korupcije, upravljanju tveganj in nadzoru. Ta orodja vključujejo:

- vodič z najboljšimi praksami glede vpeljave mehanizmov za zaščito žvižgačev v organizacijah širom EU in poseben vodič, prilagojen organizacijam v Sloveniji;
- varna spletna platforma za prejem in upravljanje s prijavi žvižgačev za javne in zasebne organizacije, osnovana na [uspešnem projektu](#), ki v Italiji trenutno nudi podporo več kot 900 institucijam. Platforma v pilotni različici bo vpeljana v Sloveniji, z možnostjo podpore drugim državam EU pri prevzemu modela v prihodnosti.

KDO SODELUJE

Financer

Dveletni projekt, ki poteka od januarja 2022 do decembra 2023, financira Sklad za notranjo varnost – Policija Evropske unije.

Vsebina te publikacije odraža izključno stališča avtorja. Evropska komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih spletna stran vsebuje.

Partnerji projekta

TI-S (mednarodni sekretariat)
TI Hungary
TI Italy
TI Slovenia
Whistleblowing Solutions Impresa Sociale (WBS)

Več informacij o projektu lahko najdete [tu](#). / You can find information about the overall project [here](#).

Projekt je sofinancirala Evropska unija iz Sklada za notranjo varnost. Vsebina publikacije odraža izključno stališča avtorja. Evropska komisija ni odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih publikacija vsebuje.